

Roman Sanomat

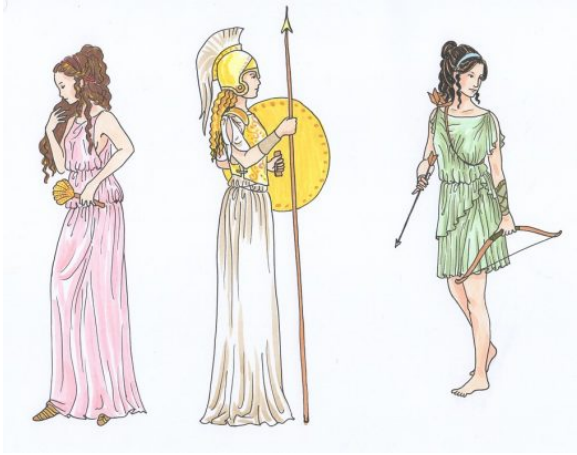

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus: Miksi parantaa jo valmiiksi hyvää?	4
Kolumni: Orgiat	5
Kolumni: Miehillä väkivaltaa ja naisille silmänruokaa	6
Yllätysvoitto Forum Romanumilla	7
Rooman legioonat jatkavat taisteluaan Galliasta	8
Murhatulle Julius Caesarille on löytynyt jatkaja	9
Nero syyttää kristittyjä Rooman palosta	10
Kommentti uutiseen	11
Liity legioonaan	12
Uusi patsasnäyttely avattu	13
Rooman menovinkit	14
Taivas lyö tulta - näytelmän arvio	15
TOP 3 kulttuuri- ja huvitapahtumat	16
Hienostunutta runoutta suoraan Antiikin Roomasta	17
Rakkauden ja mustasukkaisuuden tuskaa	18
Aeneis- pirstaleinen pala Rooman historiaa	19
Rohkeaa kritiikkiä Catalluksen tyyliin	21
Uusi kylpylä avattu!	23
Nykyinen ympäristöhuolto ei vastaa Rooman tasoa	24
Natina vie yöunet	25
Sivistys kunniaan	26
Togahelvetti	27

Kysymykset 28

Pääkirjoitus: Miksi parantaa jo valmiiksi hyvää?

Riikka Lehtomäki

Viimeaikoina pinnalla ollut uutisten ja kolumnien aihe on ollut naisen asema antiikin Roomassa ja se on selvästi aiheuttanut keskustelua niin kaupungilla kuin kodeissakin. Osa kirjoituksista vaatii hyvinkin kärkevästi naisten aseman parantamista yhteiskunnassamme. Monet vastaväitteitä esittävät väittävät meidän alistavan naisia sosiaalisesti, poliittisesti ja oikeudellisesti. Tällaisia kirjoituksia lukiessa pitää ottaa huomioon niiden olevan erittäin kärjistettuja mielipiteitä ja todennäköisesti jonkun tunteitaan purkavan naisen kynästä peräisin. Nykytilanteeseen tyytymättömät eivät varmaankaan ole kiinnittäneet huomiota siihen, miten hyvin yhteiskuntamme voi ja kuinka naiset ovat tärkeä osa sitä.

Päätöksenteko ja valta kuuluvat oleellisesti Roomassa miehelle. Kuten kaikki tietävät, miehet sopivat edellä mainittuun tehtävään rationalisuutensa, loistavan itsehillintänsä ja tunteettomuutensa ansiosta. Naiset ovat hyvinkin riippuvaisia erityisesti aviomiehestään, eivätkä he pysty kontrolloimaan itseään siinä määrin mitä miehet. Nämä toiminta-alueet tuskin edes kiinnostaisivat naisia eivätkä he viihtyisi vilkkaassa poliksessa.

Yhteiskunnassamme naisella on hoidettavaan omat tärkeät tehtävänsä. He tekevät yhteiskunnallisesti tärkeää työtä huolehtiessaan perheestään ja kodistaan. Koti kestää miehen poissaolon, mutta ei naisen.

Naisilla on yhteiskunnassamme myös runsaasti oikeuksia, joita heidän tulisi osata arvostaa. He saavat periä omaisuutta, vaatia omilta lapsiltaan hyvää käytöstä ja laatia oman testamentin sekä mennä naimisiin ja erota oman mielensä mukaan. Emme saa myöskään unohtaa jo pitkään käytössä ollutta Lex Veconia -lakia. Se takaa naiselle mahdollisuuden tehdä testamentin omalle tyttärelle. Monessa paikassa asiat ovat paljon huonommalla tolalla. Kunnioittakaamme siis niitä mahdollisuuksia, mitä naisilla yhteiskunnassamme jo on.

Kolumni: Orgiat

Mikko

Oletteko kuulleet orgioista, näistä rappiollisen villeistä juhlista, jossa viini virtaa ja rikkaiden ylimysten suonissa virtaa rasva? Jos ette ole vielä kuulleet tai itse osallistuneet näihin juhliin, on korkea aika kuulla mitä sielä oikeasti tapahtuu.

Pöydät notkuvat orjatyöllä valmistetut ruoat joita on niin montaa eri sorttia etteivät sormeni ja edes helmitauluni helmet riitä niitten laskemiseen: on paistettua villisikaa, täytettyjä kirahvin kauloja, sikaa viidessä eri muodossa ja muita aina vain uskomattomampia ruokia joista tavalliset Rooman kansalaiset voivat vain unelmoida.

Ei minua sinänsä haittaa, että ihmiset syövät ja juovat railakkaasti ja montaa eri sorttia, mutta heidän ahneutensa ruuan ja juoman suhteen tekee minusta vihaisen miehen. Ai miksikö väitän näin? Koska olen kerran ollut osallisena orgioissa ja näin kuinka ahnaat rikkaat ihmiset syötyään itsensä täyteen näitä herkkuja tunkivat sormensa kurkkuun jotta voisivat jatkaa syömistä oksennettuaan edelliset ruuat orjien siivottaviksi. Hirveää ruuan

tuhlausta!

Eivätkä orgioiden mielettömyydet rajoitu vain mässäilyyn vaan näissä "pidoissa" sanaa haureus ei tunneta. Vieraissa käydään minä keritään ja kumppanien määrän laskemiseen ei riitä edes kahden käden sormet. Tämä on suorastaan hävytöntä ja aivan säädytöntä toimintaa, jota en voi sietää.

Minulla niin sanotusti rasahtivat rusinat tämän koettuani, kun samaan aikaan kansallemme ei riitä edes ilmaista leipää jaettavaksi. Tämä on niin väärin etten voi olla esittämättä orgioiden kieltämistä lailla keisarillemme. Toivottavasti onnistun.

Kolumni: Miehillä väkivaltaa ja naisille silmänruokaa

Kävin katsomassa viime viikonloppuna gladiaattoritaistelun Colosseumilla. Pakko sanoa, että olihan se viihdyttävää. Katsomo oli aivan täysi ja tunnelma oli korkealla. Näyttävyydestä ei ollut puutetta. Vauhtia, väkivaltaa ja verta, voiko parempaa mies edes toivoa? Naisillekin riittää silmänruokaa, kun puolialastomat adrenaliinia puhkuvat lihaskimput tappelevat areenalla. Eihän gladiaattoreista muuhun olekaan ja sehän meille käy.

Vähemmistöjen keskusteluihin on kuitenkin vähän väliä noussut epäinhimillisyys puhuttaessa gladiaattoritaisteluista. Totuushan on se, että gladiaattoreilla ihmisarvoa ei ole. Hei-

tä valitaan vain rikollisten ja orjien joukosta. Ajatelkaa te, taisteluita vastaan olevat, tätä siltä kannalta, että heille annetaan toinen mahdollisuus. Mahdollisuus nousta kuuluisaksi ja kunnioitetuksi gladiaattoriksi. Totta kai iso osa heistä kuolee, mutta se kuuluu pelin henkeen.

Tarjollahan ei pelkästään ole vain gladiaattoritaisteluja. Aamupäivisin eläinrakkaille on eläinten, kuten norsujen ja leijonien metsästystä. Toinen mahdollisuus on gladiaattoreiden ja eläinten väliset tappelut elämästä ja kuolemasta. Keskipäivällä ohjelmistosta löytyy koko perheelle sopivaa karanneiden orjien ja rikollisten teloituksia polttorovioilla ja vilipedoille syöttämällä. Iltapäivällä vasta pääsevät käyntiin itse gladiaattoritaistelut, joita en voi kun suositella kaikille.

Ensi kerralla, kun huomaatte seinäjulisteessa mainoksen houkuttelevasta gladiaattoritaistelusta, kerätkää vaimot, lapset, ukit, mummot ja serkut kasaan ja lähtekää yhdessä nauttimaan tappamisen huumasta. Se yksinkertaisesti on vain niin hyvä tapa kokoontua sukulaisten kanssa yhteen ja viettää aikaa. Muistakaahan olla sitten kokonaan hengessä mukana!

Topi Ruotsalainen

Yllätysvoitto Forum Romanumilla

Jere Nyman

28.4.50eKr

Vasta 18-vuotias gladiaattori Aurelius on murskannut vastustajansa Tiberiuksen eilisessä iltapäivänäytöksessä Forum Romanumin gladiaattoriareenalla. Tiberius tunnetaan eräänä Rooman valtakunnan voimakkaimista ja kokeneimmista taistelijoista, ja hänet on valittu kolmena vuonna peräkkäin Rooman parhaaksi gladiaattoriksi. Miten on siis mahdollista, että nuori nousukas voi noin vain saattaa vanhan konkarin hautaan?

Ratkaisevin tekijä iltapäivän yllätysottelus-

sa oli selvästi yleisön ja tuomarin antamat paineet. Gladiaattori Tiberiuksen vanha ikä saattoi olla osatekijä siinä, että harvinaisen suuren yleisön antama painostus häiritsi suoritusta kovasti. Myös ottelun erotuomari, joka tunnetusti usuttaa taistelijoita toistensa kimppuun, oli ottelussa erityisen aktiivinen henkisessä taistelussa ja yllytti jatkuvasti gladiaattoreita taistelemaan. Tämä johti siihen, että Aurelius sai lävistettyä keihäällään Tiberiuksen rintakehän ennennäkemättömän nopeasti. Myös itse keisari huomasi hänen lahjakkuutensa, ja on onnitellut häntä henkilökohtaisesti hyvästä menestyksestä ja on paljennut tämän 30 000 denaarilla.

Muutosta Rooman huipputaistelijoissa on nähtävissä. Nuoren Aureliuksen hieno suoriutus tullaan varmasti muistamaan vielä vuosikymmeniä eteenpäin. Tältä uuden sukupolven lupaukselta tullaan jatkossa odottamaan paljon, eikä ole epäilystäkään, että nuori sankari nähdään muutaman vuoden päästä taistelemassa Rooman valtakunnan parhaimman gladiaattorin tittelistä.

Rooman legioonat jatkavat taisteluaan Galliasta

5.6.53eKr.

Taistelut hajanaisen Gallian hallinnasta jatkuvat edelleen, mutta Gallialaisten heimojen hajanaisuus alkaa kääntää taistelun kulkua Julius Caesarin johtamille joukoille.

Vaikka legioonamme ovat taistelukentällä selkeästi pienempiä joukko-osastoja gallialaisiin verrattuna, pärjäävät legioonamme hyvin rohkeutensa, taitojensa sekä roomalaisen kansan yliverlaisuuden ansiosta. Myös uudet aseteknologian ja strategian innovaatiot tekevät legioonistamme voittamattomia.

Tänään taistelukentällä legioonalaiset vyöryvät läpi Gallian barbaarisotilaiden linjojen läpi. Legioonalaisten etenemistä ei näyttänyt

pysäyttävän mikään, mutta lyötyjen barbaarien rippeet pääsivät joen yli tuhoten sillat perässään ja näin saivat viivytettyä legioonien etenemistä.

"Etenemisen pysähtyminen on vain väliaikaista ja sitä on tarkoitus jatkaa seuraavana aamuna" kertoo joukkojen komentaja Julius Caesar taistelujen kulusta. Vaikka Caesaria on syytetty hitaasta etenemisestä, hän uskoo edelleen taistelujen päättyvän pian, vaikka taistelut Galliasta ovat raivonneet jo kohta kuusi pitkää vuotta. Taisteluilla pyritään saamaan Rooman kansalaisille lisää elintilaa ja saamaan uusia kauppaa-alueita.

Useat asiantuntijat ovat vakuuttuneet hänen suunnitelmastaan gallialaisia vastaan eikä löydy epäilyjä siitä, että taistelut saataisiin päätökseen jo tämän vuoden puolella. Suunnitelman tarkkoja yksityiskohtia ei voida paljastaa turvallisuussyistä, sillä epäsiivestyneistä gallialaisista barbaareistakin saattaa löytyä edes yksi lukutaitoinen yksilö, joka lukee tätä julkaisua.

Taistelujen menestyksestä raportointi jatkuu ensi viikon numerossa.

Mikko

Murhatulle Julius Caesarille on löytynyt jatkaja

Maaliskuussa 44 eaa murhatulle Julius Caesarille on löytynyt jatkaja. Valta siirtyy testamentin mukaan hänen adoptiopojalleen Augustukselle, joka sai kuulla asiasta samassa kuussa.

Kaksi vuotta aikaisemmin Augustus teki vai-

kutuksen Caesariin heidän yhteisellä Hispaniaan suuntautuvalla sotaretkellään, jolla Augustus näytti hallitsijan suosiota selvittyään niin haaksirikosta kuin myös vihamielisten alueiden läpi matkustamisesta.

Caesarin kuoltua senaatin aikana toteutetussa murhassa 15.3.44 eaa, valta siirtyi testamentin mukaan. Caesar oli samana vuonna nimetty Rooman elinikäiseksi diktaattoriksi, mutta hänen diktaattorin valtakautensa loppui lyhyeen. Caesarin aikainen tasavalta muuttuu hallitsijavaihdoksen seurauksena Rooman keisarikunnaksi Augustuksen astuessa valtaan. Näin ollen Augustus nimetään Rooman keisarikunnan ensimmäiseksi keisariksi.

Uuden keisarin valtaannousua juhlistetaan mahtipontisella gladiaattoriesityksellä Colosseumilla seuraavan kuun vaihteessa. Esitys on yhä suunnitteilla, mutta julkisuuteen on vuotanut tietoa suuresta vesitaistelusta, joka muistuttaisi haaksirikosta, josta tuleva keisari nuorena selvisi.

Riikka Lehtomäki

Nero syyttää kristittyjä Rooman palosta

Topi

Keisari Nero vakuuttaa, että syllisiä Rooman paloon ovat kristityt. Epäiltynä on kuitenkin myös keisari itse. Selviä todisteita kristittyjen syyllisyydestä ei kuitenkaan löydy.

Viikko sitten Roomassa tapahtunutta tulipaloa on epäilty tuhopoltoksi. Kahdeksan päivää kestäneessä suurpalossa tuhoutui kolme

kaupunginosaa täysin ja seitsemän vaurioitui. Asiantuntija Tacituksen mukaan Nero hyötyi palosta eniten, sillä hän pystyi pakkolunastamaan onnettomuuden jälkeen laajoja alueita itselleen Rooman keskustasta. Nero ei kuitenkaan ollut palon syttymishetkellä pääkaupungissa. Hän yritti hälventää epäilyjä tahallisesti sytytetystä tulipalosta lahjoituksilla ja jumalien lepyttelyllä. Tässä hän ei ole onnistunut.

Nero on kuitenkin saanut kohdistettua syytökset kristittyihin vainojen avulla. Keisari Neron kanta kristittyjen syyllisyydestä on alkanut levitä siten jo yleiseksi mielipiteeksi. Vainot ovat alkaneet väkivaltaisesti. Useita kristittyjä on jo ristiinnaulittu ja poltettu elävältä. "Vaadimme oikeutta. Kristittyjä ei voi rankaista rikoksesta, jota emme ole tehneet." Näin kertoo harras kristitty, jonka pyynnöstä nimeä ei julkaista.

Kommentti uutiseen

Jere Nyman

Keisarimme Nero on siis takuuvarma kristittyjen syyllisyydestä Rooman paloon. Kuitenkin ilman minkäänlaisia todisteita! Neron itse hyötyessä kyseisestä palosta eniten, on uskomatonta, miten ihmiset silti luottavat häneen ja uskovat että hänellä ei ole mitään osasyylisyyttä tähän Rooman valtakunnan "tuhopolttoon". Keisarin kanta onkin levinnyt Roo-

maan jo yleiseksi faktaksi.

Ovatko ihmiset jopa niin sinisilmäisiä, etteivät näe siinä mitään omituista, kun Rooman valtakunta palaa, samalla keisari pakkolunastaa itselleen suuret määrät alueita ja aloittaa kristittyjen vainoamisen? Kristityillä ei ole minkäänlaista motiivia kyseiseen tekoon. Keisarillamme ei näemmä ole omantunnon tai oikeudenmukaisuuden häivääkään, sillä hän on vaientanut jokaisen, joka asiasta protestoi.

Minutkin hän luultavasti vähintään vangitsee, kun tämän jutun näkee. Vaan minua ei enää kiinnosta hänen mielipiteensä. Kristittyjä ystäviäni kidutetaan keisarin toimesta, ja kaikki vain kääntävät sille selkänsä. Olen kyllästynyt katselemaan tällaista touhua. Seuraavan lauseen voin sanoa kaikkien roomalaisten kristittyjen puolesta: Oikeus ennen kaikkea!

Liity legioonaan

Uusi patsasnäyttely avattu

Roomaan on jo pitkään kaivattu kattavaa patsasnäyttelyä ja viimein kansan huutoon on vastattu avaamalla Forum Romanumin yhteyteen upea uusi patsasnäyttely Patsanium, joka kokoaa kattavasti erilaisia patsaita kaikkialta valtakunnasta.

Näyttelyn johtaja Gaius Cornelius on syystä-

kin ylpeä näyttelystään, sillä patsaita on lähes jokaisesta valtakunnan osasta: Kreikasta, Hispaniasta, Galliasta, Germaaniasta ja tietenkin historiallisia patsaita valtakuntamme alkuajoilta. "Eihän tässä voin olla kuin ylpeä tekemästään työstä": Cornelius kertoi juuri ennen näyttelyn avautumista. "Erityisesti Gallialainen patsas- ja hiidenkivitaide on ollut suosittua näyttelyn ensimmäisenä päivänä" Cornelius kertoi.

Näyttely on saanut suurimalti osin hyvää palautetta, mutta vastustajiakin on. Haastattelemani iäkkäämmän puoleinen vanha herrasmies ei halunnut esiintyä jutussa nimellään, mutta kantansa näyttelyyn hän esitti selvästi: "en voi sietää tuollaisia nuorten humputuksia, minun nuoruudessani kaikki oli paljon paremmin, nyt minä niin mieleni pahoitin". Tämä herrasmies kuluu selvästi vähemmistöön mielipiteineen sillä näyttelyyn on muodostunut melkoinen yleisöryntäys ja näyttelyn tulevaisuus näyttää valoisalle.

Mikko

Rooman menovinkit

Kuva 1: Colosseum rome

Roomalaisen menestyneen säveltäjän Quintino Antoniuksen säveltämä konsertti Luminen Yö saa tänään ensi-iltansa Colosseumin vierisessä konserttitalissa. Konsertista odotetaan huippumenestystä, kuten kaikki Anto-

niuksen aikaisemmatkin mestariteoksensa.

Rooman valtakunnan perinteiset kesätanssit pidetään tänäkin vuonna Keskustorilla. Itse keisarikin on tulossa nauttimaan kesäillasta, joten tapahtumasta tulee varmasti ikimuistoinen. Tanssimaan ovat tervetulleita kaikki Rooman valtakunnan kansalaiset, lukuunottamatta likaiset orjamme.

Tänä viikonloppuna järjestetään Colosseumin raviareenalla vuoden kuumimmat ja odotetuimmat kilpa-ajot. Tule mukaan katsomaan 10 miljoonan muun ihmisen kanssa, kun Rooman keisarikunnan nopeimmat orit taistelevat palkintosijoituksista. Pääsylipun hinta on 89,99 denaaria ja hupi on varmasti sen arvoista.

Taivas lyö tulta - näytelmän arvio

Topi Ruotsalainen

Marcus Corneliuksen käsikirjoittama ja ohjaama näytelmä Taivas lyö tulta kertoo miehestä, joka rakkaansa menettäneenä yrittää epätoivoisena pyytää jumalilta apua tuskaan-

sa. Hän päätyy hylkäämään jumalansa ja sinetöi siten kohtalonsa jumalten vihan alla.

Näytelmä oli käsikirjoituksen puolesta erittäin hyvä. Tunteikas, raju ja traaginen tarina vei mennessään ja jokainen tilanne ja repliikki oli tarkkaan mietitty. Lavasteet olivat valtavat ja toivat jumalten voiman mahtavasti esille.

Claudia Drusilian onnistumiseen sivuosassa kuitenkin hieman petyin. Hänen hahmostaan miehen rakkaana puuttui tietynlaista syvyyttä ja mielestäni rooli ei sopinut edes hänelle.

Kokonaisuudessaan erittäin hyvä. Suositteleen.

4,5/5

TOP 3 kulttuuri- ja huvitapahtumat

Kuva 2: Riikka Lehtomäki

Pyysimme vähän aikaa sitten lukijoitamme kertomaan, mitkä viime vuoden kulttuuri-tapahtumat ja hovit ovat olleet heille kaiken mieleenpainuneimpia ja sykehdyttävimpä. Olemme nyt koonneet ne tähän TOP3 listaan, jonka kärkisijoille kiilaavat perinteiset, mutta yhä suositut tapahtumat.

Sijalla 1: Hevostellen- kilpa-ajotapahtuma Circus Maximus areenalla

Lukijat ylisivät viime kesän suurinta kilpa-ajotapahtumaa laajasti. Erityisesti paljon kiihosta keräsivät tapahtuman hyvä organisointi, jännittävä vedonlyönti sekä monipuoliset

esteet kilparadalla, kuten vesihaudat. Kiitosta keräsivät myös areenaan suuruus. Harvaan paikkaan on mahdollista kerääntyä 250 000 muun ihmisen kanssa kannustamaan oma suokkinsa voittoon.

Sijalla 2: Meritaistelu Colosseumilla

Viime syksyn odotetuin gladiaatoritaistelu ylsi toiselle sijalle listallamme. Meritaistelu toi lukijoiden mielestä hyvää vaihtelua villieläinnäytöksiin. Useta ovatkin toivoneet kovasti vastaavanlaisia esityksiä myös tulevaisuudessa.

Sijalla 3: Uuden hemmottelukylpylä Cupidon Altaan avajaiset

Monet kertoivat yllättyneensä uuden kylpylän hyvästä tasosta ja palvelujen laadusta. Uusi kylpylä onkin noussut ennätysvauhtia yhdeksi Rooman suioituimmista. Paikan ylväät koristeet ja maukkaat pikku naposteltavat hoitojen ohessa saavat asiakkaan viihtymään tuntikausia hemmotteluiden ja hoitojenn parissa. Paikka tarjoaa eksoottisia hoitoja, kuten Vesuviuksen rinteiden laavakivihierontoja ja aasinmaitokylpyjä.

Hienostunutta runoutta suoraan Antiikin Roomasta

www.alamy.com - AY4JC9

Jere Nyman

Muodonmuutoksia

Kirjoittanut Ovidius

Julkaisuvuosi 1935

Kustantanut WSOY

Suomentanut V.Arto

Publius Ovidius Naso (43 eaa. – 17 jaa.) oli eräs Antiikin Rooman runoilijoista. Hänen on sanottu olevan koko Rooman valtakunnan lahjakkain ja tuottelijain runoilija. Hänen tunnetuimmat teoksensa ovat pääosin rakkaudesta kertovia runokokoelmia, esimerkiksi Rakastamisen taito, Rakkauden parannuskei-

not ja Amores.

Ovidiuksen tunnetuin teos on kuitenkin runokirja Muodonmuutoksia, jonka runot hän kirjoitti jo vuonna 8 jKr. Teos on kirjoitettu alkuperäisesti latinan kielelle ja teosta voidaan pitää Ovidiuksen pääteoksena. Se sisältää 15 erilaista lyhyttä runokirjaa. Tiettyä tyyliä, aiheita tai teemaa teokselle ei oikeastaan voida määritellä, sillä siinä on runoja paljon eri aiheista. Kirjassa on kuitenkin paljon runoutta, joka kertoo yliluonnollisesta. Erityisesti Antiikin Rooman jumalia ja myyttejä käsitellään kirjassa hyvin paljon. Runokirjat on esitetty teoksessa aikajärjestyksessä.

Kirjan kieli on varsinkin nuorelle todella vaikealukuista ja äärimmäisen hienostunutta, ja jokaisen säkeen merkitystä pitää miettiä ainakin kaksi kertaa ennen kuin pääsee koko juonesta kiinni. Tekstissä on paljon sanoja jotka ovat kirjoitettu "vanhanaikaisesti", esimerkiksi loppuvokaaleita on sanoissa korvattu heittomerkein. Kieli on hyvin runollista, ja se sisältää paljon vertauksia, metaforia ja personifikaatioita. Tämä tekee teoksesta hyvin raskasta luettavaa.

Kirja on siis tyypillinen Antiikin roomalainen teos, erittäin runollinen ja ehkä hieman mystinenkin. Lukukokemuksena kirja voisi olla monelle varttuneemmalle henkilölle hyvin mielenkiintoinen, mutta valitettavasti se ei yksinkertaisesti pysty herättämään nykynuoren mielenkiintoa.

Rakkauden ja mustasukkaisuuden tuskaa

Liber carminum, Laulujen kirja on C. Valerius Catulluksen runojen kokoelma (Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Keuruu 1965). Suomennostyön ja teoksen johdannon, jossa esitellään Catullusta, on tehnyt Päivö Oksala. Teoksessa on liitteenä selitysosasto, jossa Oksala käy läpi kunkin runon teemaa, henkilöiden nimiä, sanontoja ja muita antiikin aikaisille runoille liittyviä asioita. Lisäksi liitteenä löytyy myös runousopillinen katsaus, joka yrittää perehdyttää lukijaa antiikin runouden perusteisiin ja Catulluksen käyttämiin runomittoihin.

Jokainen runo on teoksessa ensin latinaksi ja sitten suomeksi, jotta runojen rakennetta pystyisi vertaamaan käännöksen ja alkuperäisen välillä. Runojen käännöstyö on haastavaa, koska antiikin ajalle ominaiset mitat ja sanontojen alkuperä haluttiin säilyttää. Vaikka alkuperäisen tekstin kieltä ei joku ymmärtäisi, kuten en ainakaan minä, on Oksalan onnistunutta käännöstyötä mielenkiintoista lukea. Ikivanhan runouden maku löytyy jokaisesta runosta. Niiden vanha murre ja sopivat sanavalinnat antavat oikean tunteen.

Noin vuonna 80 eKr. syntynyt Catullus alkoi kirjoittamaan sydämestään jo nuorena miehenä. Hän ehti kirjoittaa useita runoja ennen kuolemaansa jo noin 30-vuotiaana. Hänen runojensa aiheet hän etsi omasta elämästään ja valitsi aiheekseen rakkautensa naiseen nimeltä Lesbia. Hän oli kaunis, mutta paheelinen ja vastuuntunnoton. Catullus oli kuitenkin lempensä sokaisema. Runojen aiheissa näkyvät myös voimakkaasti muut Catulluksen lähimmät ihmissuhteet. Hän piti ystävänsä ja veljensä lähellä. Runoista näkyi, kuinka paljon hän heitä arvosti. Kun hänen veljensä kuoli yllättäen nuorena, Catullus omisti hä-

nelle tunteikkaan hyvästelyrunon. Tapahtuma oli muuttanut häntä voimakkaasti. Hän ei voinut ymmärtää, miksi hänen veljensä vietiin häneltä pois.

Catulluksen runojen pääaiheena on selvästi rakkaus ja rakkauden jano oli selvästi hänellä loputon. Mustasukkaisuus oli hänen paheensa ja helposti haavoittuvaisena hän ei voinut pitkään kestää. Lopulta vastoinkäymiset muuttivat hänen viattoman, mutta samalla lapsellisen rakkautensa vihaksi. Runoissaan hän ivaa ja piikittelee kilpakosijoitaan ja yrittää näin parantaa oloaan.

”Tietää tahtonet, miks viha, rakkaus mieltäni raastaa.

Tiedä en, tunnen vain, ristillä kärsiä saan.”

Hän oli rakastunut ja on edelleen, koska ei pysty päästämään irti, vaikka tuntee päällimmäisenä vain vihaa. Hänen sisällään kamppailevat nämä kaksi voimakkainta tunnetta ja loppua ei näytä tulevan. Tilalle tulee vain tuskaa. Runoillaan Catullus yrittää sanoa, että elämän ainut varma ilo tulee läheisimmistä ystävistä. Heistä tulee pitää kiinni, koska vain heihin voi varmasti luottaa. Läheisen ystävyyssuhteen rakentamisessa kestää pitkään, mutta sellaisen voi menettää vain hetkessä.

Teoksen runot olivat yksittäisinä sekavia. Ne muodostivat yhdessä tarinan, mutta ne eivät olleet kronologisessa järjestyksessä. Ymmärtämisessä auttoi paljon teoksen selitysosasto. Teos kuitenkin teki sen, minkä oli tarkoituskin. Se perehdytti minua antiikin Rooman aikaan runouteen, kertoi Catulluksesta ja hänen ajatuksistaan ja tärkeimpänä herätti tunteita, myötätuntoa ja ikävää.

Topi Ruotsalainen

Aeneis- pirstaleinen pala Rooman historiaa

Mikko Hirvonen

Lukemani kirja Publius Vergilius Maron Aeneis (suomennos Päivö Oksala ja kustannus WSOY) ilmestyi Suomessa ensimmäisen kerran suomeksi käännettynä vuonna 1972.

Vergilius oli roomalainen runoilija, joka syntyi n. vuonna 70 eaa. nykyisen Pohjois-Italian alueella maatilan omistajan perheeseen. Vergilius opiskeli itsensä oikeusoppineeksi, mutta tajusi olevansa liian ujo ja syrjään vetäytyvä henkilö tähän ammattiin missä esiintyminen oli erittäin isossa osassa. Hän päätyi lopulta kirjoittamaan runoja ja sai tukijakseen rikkaan, vaikutusvaltaisen tukijan Maecenasin nimisestä miehestä, joka intohimoisena taiteenarvostajana tuki taidetta runsaalla kädellä.

Maecenas oli osa silloisen keisarin Augustuksen lähipiiriä ja tutustutti Vergiliuksen myös keisarille ja Vergiliuksen runoilijan ura sai tuulta purjeisiinsa. Augustus tilasi Vergiliukselta kaksi teosta Georgigan (Maanviljelijän työt, ohjeita Augustuksen maanviljelypolitiikasta) ja Aeneis tukemaan hänen poliittisia päätöksiään ja luomaan Rooman kansaa yhdistävän kansalliseepoksen.

Aeneis on eräänlainen jatkumo Homeroksen Ilias eepokselle, ja sen tarina alkaa Troijan sodan lopusta, josta Vergiliuksen luoma päähenkilö Aeneis pakenee perheensä kanssa ja alkaa etsiä heille uutta asuinpaikkaa. Tarina kuljettaa Aeneiksen perheineen nykyisen Rooman kaupungin lähelle, johon hänen poikansa Julus perusti kaupungin nimeltä Alba Longa. Junus edusti roomalaista kauneus- ja ideologiaihannetta olemalla vahva, komea, viisas ja urhoollinen mies. Monien vaiheiden jälkeen tavattuaan monia ihmisiä ja jumalia kuten Junon ja Venuksen sekä Karthagon kauniin kuningattaren Didon. Tarina kulkee läpi Aeneiksen matkan Troijasta Rooman valtakunnan alkua edeltäviin tapahtumien loppuun. Matkansa aikana Aeneis kokee monia asioita: rakkautta, viettelyä, sotaa, vihaa, pelkoa samoin kuin Homeroksen Iliaskin. Oikeastaan perusajatukseltaan Aeneis muistuttaa suuresti Iliasta. Ja kuten Iliaskin, Aeneis on kirjoitettu runoista.

Vergilius tuo tarinaan myös piirteitä omasta elämästään ja itsestään muun muassa antamalla Aeneikselle samoja ominaisuuksia kuin itselleen mm. viisautta, ja itsepohdintaa, mutta myös häneen vaikeasti yhdistettäviä rohkeutta ja avoimuutta. Enemmän tai vähemmän pieleen menneestä rakkaus elämästään Vergilius kirjoitti osaksi Aeneiksen juonta, mutta säilytti Aeneiksen pitkälti sen ulkopuolella ja huonoja asioita rakkauden saralla kirjassa tuli lähinnä muille.

Augustuksesta ja hänen toiveistaan saada Rooman mahtia korostava kansalliseepos Aeneiksesta vaikutti suuresti siihen, että Aeneis on osittain täyttä Augustuksen propagandaa tunnettuna tarinan sisään ja Augustus halusi korostaa tarinassa roomalaisia hyveitä ja

luonteen piirteitä. Näitä olivat mm. käytännön viisaus, rohkeus, oikeamielisyys, ahkeruus ja kohtuus. Vaikka Aeneis onkin pullollaan Augustuksen toiveita ja ideologiaa, toi Vergilius myös omaa etiikkaansa mukaan tarinaan, joka tekee tekstistä paikoin ristiriitaista sillä Vergilius korosti rauhaa mikä ilmenee tarinassa Aeneiksen sodan vastaisuutena Troijan kauheuksien takia. Toisaalta Vergiliuksen Aeneis tarttuu miekkaansa voidakseen kostaa ystävänsä tappajalle Turnukselle, mikä kertoo rauhan ajatuksen ristiriitaisuudesta. Ystävänsä menetys, retkikunnan haak-sirikko ja monet muut tapahtumat korostavat kirjailijan sielunmaiseman surullisuutta ja traagisuutta.

Teos käsittelee aikansa tapahtumia tuoden tarinaan mukaan suuria teemoja kuten rakkaus ja rauha. Aiheet ovat isoja, mutta Vergilius lähestyi näitä teemoja oman elämänsä kautta.

Rakkauden pääteesiä kirjassa on oikean ja väärän erottaminen mikä ilmenee Aeneiksen sisäisenä taisteluna Didon viettelyä ja kau-neutta vastaan. Aeneis tekee päätöksen yhdessä Venuksen kanssa, että Aeneis ei jätä perhettään Didon tähden missä ilmenee kirjailijan ajatus siitä, että rakkaudessa täytyy toimia oikein eikä vain antaa himoille valtaa tuhota nykyinen rakkaus.

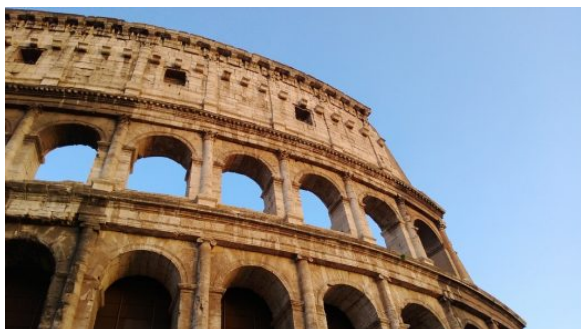
Rauhan ajatus kulkee koko tarinan ajan Ae-

neiksen mukana ja korostaa ettei Troijan kauheuksia saisi enää toistua, mutta Vergilius ei rauhan ajatuksestaan huolimatta voinut ohittaa keisarin tahtoa tuoda esiin Rooman edeltäjien menestystä menneissä sodissa. Ristiriitaista eikö totta?

Vergilius ei kerennyt saada Aeneista koskaan loppuun, koska hän kuoli ennen kuin hän sai viimeistelyä teoksen ja siksi siitä tuli lopulta pirstaleinen ja sekava teos, jonka Augustus antoi julkaisuttaa myöhemmin. Tarinan pirstaleisuus, vanha kieli sanoineen ja rakenteineen tekivät kirjasta todella vaikealukuisen minulle, joten se teki arvostelusta ja sanoman tulkitsemisesta hankalaa. Nämä asiat vaikuttivat myös paljon lukukokemukseeni, joka edellä mainituista syistä jäi negatiivisen puolelle. Olihan kirjan juonessa hyviäkin pätkiä ja tapahtumia riitti ja tarina toi uutta tietoa Rooman esihistoriasta, mutta kuitenkin nämä hyvät puolet Aeneiksessa eivät riittäneet paikkaamaan negatiivisia kokemuksiani kirjasta. Ehkä myös kirjan runomaisuus huononsi mielipidettä kirjasta. Tarina itsessään on ollut varmasti aikalaisille vauhdikasta luettavaa, mutta minuun kirja ei iskenyt kuin pieniltä osin.

Teoksen teemat rauha ja rakkaus puhuttelevat edelleen yli 2000 vuotta myöhemmin ja ovat aivan yhtä ajankohtaisia tänäkin päivänä. Mutta mihinkäs se ihminen olisi muuttanut pohjimmiltaan?

Rohkeaa kritiikkiä Catalluksen tyyliin

Riikka Lehtomäki

Kaikki Gaius Valerius Catalluksen runot on nyt koottu yksiin kansiin. Juuri julkaistu teos Kaikki runoudesta sisältää 116 runoilijan elämänsä aikana kirjoittamaa runoa WSOY:n kustantamana. Teoksen on suomentanut Jukka Kemppinen, jonka vuoksi runot poikkeavat hieman toisistaan verrattun Päivö Oksalan käännökseen. Runojen teema on kuitenkin pystytty säilyttämään hyvin sammanlaisena myös tässä käännöksessä.

Catallus syntyi Veronassa 87 eKr. ja kuoli vuonna 57 eKr. epämääräisissä oloissa kolmekymmentä vuotiaana ja ehti avioitua elämänsä aikana. Hänen runoutensa eroaa valtavirrasta ja siinä näkyy hänen kreikkalaisen esikuvansa Saffon vaikutus.

Nuorena Catallus rupesi vastustamaan vanhaa roomalaista runoutta. Hänen uusi ihailun kohteensa olivat Saffon kirjoittamat lemmenlyriikat, joka näkyy hänen runoudessaan. Teoksen runot ovat rakenteeltaan loppusoinnuttomia ja niiden sanajärjestys on hyvin vapaa. Niiden muoto sivuilla on vaihtelevaa kuten niiden pituuskin. Lyhimät ovat mitataan parisen riviä ja pisin jatkuu viisitoista sivua. Catallus ei arvostanut aikanaan suosiossa olleita lyyrisiä runoja ja sanoi niiden

olevan roskaa. Hän kirjoitti kuitenkin kaksi pidempää juonellista ja tarinamaista lyyristä runoa. Toisessa niistä kerrotaan katumuksesta ja toisessa avioitumisesta.

Runojen kieli on epäsopivaa, rivoa ja karua ja se poikkeaa muusta ajan runoudesta. Poikkeuksia tästä tekevät rakkausrunot Lesbiasta, joiden kieli on paljon lempeämpää. Hän käyttää runoissaan runsaasti kuvailevia adjektiiveja. Esimerkki runosta Kevät tuo pehmeän lämmön: " Lepattava sieluni haluaa kulkea / Aasian kirkkaisiin kaupunkeihin / kiihkein ja kantavin jaloin "

Catalluksen runojen aiheita ovat yhteiskuntakritiikki ja rakkaus sekä siihen liittyvät intohimo ja uskottomuus. Useat hänen rakkausrunonsa ovat todennäköisesti saaneet innoitusta Rooman valtakunnan siveettömimpänä tunnetusta naisesta, Clodiasta, jota kutsutaan runoissa Lesbiaksi. Yhteiskuntaa kritisovissa runoissa Catallus moittii aikansa sotapäälliköiden ja hallitsijoiden röyhkeyttä ja ahneutta sensuroimatta mitään ajatuksiaan. Hänen elämänsä Rooman politiikan myllerrysten keskellä on todennäköisesti antanut hänelle innoitusta tämän kaltaisiin runoihin.

Hänen runoissaan esiintyy muutamia eri henkilöitä, joista eniten esillä on intohimoinen Lesbias. Yhteiskuntakriittisissä runoissaan hän kritisoi säälimättömästi muun muassa Caesaria ja Ciceroa sekä tunnettuja sotapäälliköitä. Hän kirjoitti myös jumalista, cupidoista, puolijumalista ja nuorista miehistä kiinnostuneista miehistä. Valtaa pitävien lisäksi hän arvostelee runoissaan myös itseään yllättävän kovasanaisesti. Hänen runonsa sijoittuvat Rooman valtakunnan alueelle Galliasta Välimerelle.

Tämä runokokoelman vallitseva teema on politiikan kritisointi. Catullus ottaa esille valtakuntansa mahtimiesten moraalisen elämän ja heidän paheensa, kuten tuhlailun, röyhkeyden ja ahneuden sekä väkivallan ja lahjonnan politiikassa. Kyseinen teos on äärimmäisen epätyypillinen omassa lajissaan, sillä se poikkeaa tämän hetken suosituista lyyrisistä runoista.

Catalluksen runot nostavat esiin hallitsijoiden heikkoudet, joita karu kielenkäyttö tehostaa. On rohkeaa julkaista valtavirrasta poikkeavaa runoutta, mutta valitettavasti se saattaa olla syy sille, miksi runoilijan kuolinsyy on jäänyt niin epäselväksi ja miksi teos julkaistaan vasta hänen kuolemansa jälkeen.

(397 sanaa)

Uusi kylpylä avattu!

Nykyinen ympäristöhuolto ei vastaa Rooman tasoa

Mikko

Tänä aamuna, kun lähdin kotoani uuteen työpäivään hyvillä mielin, kohtasin etuovellani jotain järkyttävää. Astuin nimittäin johonkin

pehmeään ja pahalta haisevaan, eikä minulla ollut epäilystäkään, mitä jalkani alla oli. Se oli kuollut rotta.

Rooman valtakunnan nykyinen ympäristöhuolto ei vastaa sitä summaa, mitä me uskoliset ja isänmaalliset veronmaksajat annamme kaupungin johdolle. Katukuva on järjettömän epäsiisti ja katujen varressa olevat ulosteet ja pieneläinten ruumiit eivät houkuttele ketään Rooman kaduilla kävelemiseen.

Ei ole myöskään maailman mahtavimman keisarikunnan arvoista, että kadut ovat niin epäsiistissä kunnossa. Pian meille nauretaan maailmanlaajuisesti ja maineemme kärsii. Keisarin pitäisi mielestäni ottaa tällaiset asiat käsittelyyn, ja ennen kuin rakennamme lisää hienostotemppeleitä keisarille, pitäisi meidän panostaa enemmän katujen siivoamiseen. On täysin mahdotonta, että maailman mahtavimman valtakunnan julkisivu on suunnattoman epäsiisti.

Natina vie yöunet

Voitte varmaan kuvitella ettei pitkän työpäivän teko senaatin kirjurina luonnistu jos et saa yöllä nukuttua silmällistäkään jatkuvan natinan takia.

Pari vuotta takaperin senaatti julisti asetuksen kaupankäynnin kuljetusten aikataulutuksesta, joka viimein asteittain on saatu käytäntöön ja näin päivittäinen katujen järjetön ahtaus purettiin.

Mutta nämä uudistukset tekivät jokaisen roomalaisen työntekijän öistä h*lvettiä. Ei liikenteestä yöllä ole varsinaista haittaa, mutta se NATINA vie järjen ja yöunet. Mikään ei ole niin kauheata kuin herätä kärrynpyörien natinaan juuri kun olet saanut unen päästä kiinni. Tai oikeastaan on olemassa kauheam- paakin tunne nimittäin se ettei ole saanut un-

ta ollenkaan natinan takia.

Olen miettinyt ongelmaa pääni puhki eikä ratkaisun syntyminen väsyneillä natinan raskittamilla aivoillani ollut helppoa saada aikaiseksi. Onneksi muistin, että meillä vapailla Rooman kansalaisilla on rajattomasti työvoimaa, joka voi korvata nämä ikävästi korvaani kalskahtavat rattaat kaupankäynnin tuotteiden kuljetuksessa. Tätä vapaasti käytettävää työvoimaa sanotaan orjiksi.

Orjillahan ei tunnetusti ole mitään arvoa eikä heitä varmaan haittaa se, että he työskentelevät sekä päivällä että yöllä. Orjathan eivät myöskään tunnetusti tarvitse unta. Orjat pysyvät myös hiljaisina, tai jos eivät pysy ruoskaniskut kyllä tekevät heistä hiljaisia. Ja orjan tehtävähän on tunnetusti tässä maailmassa työskentely meille vapaille roomalaisille.

Aion tarjota omia orjiani työskentelemään tarvittaessa myös kuljetusten hoidossa öisin kunhan he ovat suorittaneet ensin minun määräämäni tehtävät päivisin.

Miksemme siis vaihtaisi koko yöllistä kärryliikennettä, jonka melu ja natina vievät meidän vapaiden roomalaisten unet, valtakuntamme hankkimisiin orjiin? Senaatin kirjurina yritän saada asian käsittelyyn mahdollisimman pian muutoksen aikaan saamiseksi.

Mikko

Sivistys kunniaan

tuo hieno amfiteatteri. Kulttuurisivistys on meille roomalaisille tärkeää. Mitä muutakaan meillä on? Pääsyliput ovat melko kalliita, mutta onneksi valtio maksaa pääsyn köyhille kansalaisille. Muistakaa ihmiset käyttää tätä teille tarjottua oikeutta! Ei ole mitään järkeä olla käyttämättä, koska teatterit ovat tärkeä osa sivistystä. Älkää hyvät ihmiset tarttuko vain vaunukilpa-ajojen ja gladiaattoritaistelujen järjettömiin vauhtiryminöihin. Sivistäkää itseänne!

On se hyvä kun rakennettiin tuohon viereen

Sivistynyt roomalainen

Togahelvetti

Olen lopen kyllästynyt tuskaisen togan pitämiseen juhlallisissa ja virallisissa tilaisuuksissa ja mielestäni on aivan järjetöntä vaatia moista korkea-arvoisilta kaupunkilaismiehiltä. Tottakai me haluamme osoittaa asemamme yhteiskunnassamme, mutta emme kärsiä asun takia.

Kesäaikaan heinä-elokuussa ei ole mitään kauheampaa kuin kääriä kauttaaltaan tukahduttavaan villaiseen asuun, jossa ei ole mahdollista tehdä oloaan mukavaksi. Villa on materiaalina hyvin epämukava hengittämättömyytensä ja kuumuutensa takia. Myös kutiaisuus on ongelmana, edes asun alle puettava tunika ei suojaa miehisen herkkää hipiääni siinä määrin kuin todellisuudessa pitäisi.

Suurin ongelma on kesällä. Kesäauringon porottaessa täydeltä taivaalta ja lämpötilan kohotessa jopa kolmeenkymmeneen celsiusasteeseen, kohoaa lämpötila togan sisällä ja etenkin korvien välissä räjähdysmäisesti lähes räjähdysvaaran saakka. Ehkäpä pieni kiehtaisu ei olisi pahitteeksi, mutta kuusi metriä villatogaa. Kuusi metriä!

Hiostava villa hiottaa ja sotkee upean asuni. Joudun usein nuhtelemaan vaimoani, joka ei saa pestyä hienhajua kokonaan pois togistani. Myös villan pitkä kuivumisaika tuskastuttaa minua.

-Kuumissaan oleva roomalaismies

Riikka

Kysymykset

1. Mitkä olivat aikakaudelle tyypillisiä piirteitä kirjallisuudessa? (kirja-arvostelut)
2. Miten tavalliset kansalaiset viettivät vapaa-aikaansa?
3. Mitä yhteiskunnallisia ongelmia antiikin Rooman aikaisessa vallanjaossa? (Rooman palo uutinen)
4. Muita teksteissä mainittavia ongelmia antiikin Roomassa?
5. Millainen oli a) naisten b) orjien asema?
6. Kuinka Rooma varmisti johtavan asemansa?
7. Miten työnteko jakautui miesten ja naisten kesken? (pääkirjoitus)